

Een enigszins onduidelijke – maar leesbare – reproductie van een brochure uit 1950
over de schorsing van ds. H. Veltman.

VERGEEFSE MOEITE

*De schorsing van Ds H. Veltman
opnieuw gehandhaafd*

Het is nog maar enkele weken geleden, dat wij in dit Kerkblad publiceerden een verklaring, welke de „synodale” Kerkeraden van 's-Hertogenbosch en Tilburg gezamenlijk hadden opgesteld over de vroegere schorsing van Ds H. Veltman, die toen predikant van 's-Hertogenbosch was. Wij noemden dit een nietszeggende verklaring, omdat deze slechts bevatte de mededeling, dat genoemde Kerkeraden met de uitdrukking „het leren van valse leer” (een van de schorsingsgronden) niet anders hebben willen uitspreken dan dat Ds Veltman, naar hun mening, afwijkt van de belijdenis der Gereformeerde Kerken in zake het genadeverbond.

Tegelijk ontvingen wij toen de mededeling, dat een commissie uit beide Kerkeraden was benoemd, welke tot taak had, aan de hand van de officiële stukken en publicaties de gronden van de schorsing van Ds Veltman na te gaan, daarover rapport uit te brengen en een eventuele uitspraak dienaangaande voor te bereiden.

Deze commissie is blijkbaar met bekwaam spoed aan het werk gegaan, want reeds de vorige week werden Ds Veltman en onze Kerkeraad van 's-Hertogenbosch in kennis gesteld van de uitspraak van bovengenoemde Kerkeraden, benevens van het rapport, waarop deze uitspraak rust.

Het rapport, dat 12 folio's beslaat en dat opgesteld is door Ds P. Visser van Tilburg, omvat twee delen: I. Een nader onderzoek van den eersten schorsingsgrond, t.w. „het leren van valse leer” en II. Een nader onderzoek van den tweeden schorsingsgrond, t.w. „het bedrijven van openbare scheurmaking”.

Wij laten hier thans de uitspraak volgen welke op dit rapport is gebaseerd:

De Raad der Gereformeerde Kerk van 's-Hertogenbosch, en de Raad der Gereformeerde Kerk van Tilburg, in gezamenlijke vergadering te Tilburg bijeen op 21 April 1950,

kennis genomen hebbende van het rapport der commissie, in hun vergadering van 27 Februari 1950 benoemd, om „aan de hand van de officiële stukken en publicaties, de gronden voor de schorsing van Ds H. Veltman na te gaan, daarover rapport uit te brengen en een eventuele uitspraak dienaangaande voor te bereiden”;

overwegende,

- a. dat volgens Schrift, Belijdenis en Kerkenordening dan pas sprake is van „valse leer”, „wanneer sommigen enige dwalingen hardnekkig drijven of aannemen, strijdende tegen de grondstukken der zaligmakende leer”;
- b. dat het indertijd hun bedoelen is geweest als eersten grond voor de schorsing van Ds Veltman te verklaren, „dat Ds Veltman afwijkt van de belijdenis der Gereformeerde Kerken inzake het genadeverbond”, zonder daarmede te willen zeggen, dat hij enige dwaling hardnekkig drijft, strijdende tegen de grondstukken der zaligmakende leer; hetgeen aan Ds H. Veltman bekend kon zijn en inderdaad bekend was;
- c. dat de formulering van het schorsingsbesluit dan ook geheel conform die bedoeling had moeten zijn, althans daartegen niet mocht stijden;

verklaren,

1. Ten aanzien van de uitdrukking „het leren van valse leer”,
 - a. dat deze uitdrukking ten onrechte in het schorsingsbesluit d.d. 15 October 1945 is opgenomen en
 - b. dat zulks is geschied en daarover hun leedwezen aan Ds H. Veltman betuigen;
2. ten aanzien van de uitdrukking „het bedrijven van openbare scheurmaking”, dat deze uitdrukking, zoal niet noodzakelijk, dan toch met recht in het schorsingsbesluit van 15 October 1945 is opgenomen; en besluiten

1. van deze uitspraak kennis te geven aan Ds H. Veltman en aan de Gereformeerde Kerk (onderhoudende art. 31 K.O.) van 's-Hertogenbosch, met overlegging van het rapport; en aan de pers;

2. aan Ds H. Veltman voorts mede te delen, dat de nu nader verklaarde schorsingsgrond, die vooralsnog als juist gehandhaafd moet worden, geheel vervallen zou, indien hij thans verklaarde in verband met de uitspraken der Gen. Synode van 's-Gravenhage-1949 ter zake, de leeruitspraak van 1946 te aanvaarden, waarop de Kerkeraden voornoemd, onder overlegging van de besluiten van de Gen. Synode van 's-Gravenhage-1949, ten ernstigste aandringen.

Tot zover de uitspraak.

Hoewel er ook over het rapport nog wel een en ander op te merken zou zijn, willen wij thans met een tweetal opmerkingen over de uitspraak zelf volstaan.

In de eerste plaats deze: Men zou een ogenblik onder de indruk kunnen komen van de betuiging van leedwezen aan Ds Veltman over de uitdrukking: „het leren van valse leer”, welke dan ten onrechte in het schorsingsbesluit zou zijn opgenomen. Maar dan moet men toch wel in het oog houden, dat gehandhaafd blijft de beschuldiging, dat Ds H. Veltman afwijkt van de belijdenis der Gereformeerde Kerken inzake het genadeverbond.

Men wil dit geen „valse leer” noemen. Maar dan zouden wij toch in onze onnozelheid willen vragen, of een Dienaar des Woords, die afwijkt van de belijdenis, dan soms ware leer brengt.

Men wil ons voorts wel wijsmaken, dat het genadeverbond niet zou betreffen een van „de grondstukken der zaligmakende leer”. Maar dan zouden wij toch willen verwijzen naar de leeruitspraak van de Synode van 1942, waarin te lezen staat: „dat het genadeverbond van zulk een fundamentele betekenis voor het geloofsleven is, dat zowel de prediking als elke andere arbeid der Kerk ervan behoort uit te gaan”. Dat is nogal kras gezegd! De Synode ziet dus de leer van het genadeverbond wel als een grondwaarheid.

In elk geval, de eerste schorsingsgrond blijft bestaan, zij het dan enigszins anders geformuleerd. En de tweede schorsingsgrond, nl. het bedrijven van

openbare scheurmaking blijft zelfs volkomen onaangetaast.

Onze tweede opmerking geldt het slot van de uitspraak. Daarin komt de verzoeking tot Ds H. Veltman, om de leeruitspraken der „synodale” Kerken van 1946 (de z.g. vervangingsformule) nu maar te aanvaarden. Dan zou de nu nader verklaarde schorsingsgronden geheel komen te vervallen en zou de weg gebaasd zijn tot terugkeer van Ds Veltman in de „synodale” Kerken.

Wij menen, dat deze verzoeking voor Ds Veltman niet zo sterk is. Wij zijn er zeker van, dat Ds Veltman voor deze aandrang niet bezwijken zal, want dan zou hij het werk Gods in de vrijmaking van Zijn Kerk verloochenen. Immers, in de vervangingsformule wordt uitdrukkelijk gezegd, „dat de zakelijke inhoud der betreffende uitspraken van 1905 en 1945 als in overeenstemming met Schrift en belijdenis niet prijs gegeven mag worden”. Er is in 1946 (evenmin trouwens als in 1949) wezenlijk niets veranderd!

Al met al brengen het rapport en de uitspraak van de „synodale” Kerkeraden van 's-Hertogenbosch en Tilburg ons geen stap verder.

Men blijft er bij, zelfs na „ernstig en nauwkeurig onderzoek” (deze uitdrukking is ontleend aan een begeleidend schrijven), dat de schorsing van Ds Veltman indertijd terecht is geschied. De schorsingsgronden blijven, zij het met een kleine verschuiving in terminologie, eveneens gehandhaafd. Van bekering op dit punt is geen sprake.

Men had zich de moeite van het onderzoek wel kunnen besparen. Het is alles vergeefs geweest.

Het beste is, om ons er maar niet te lang door te laten ophouden, doch rustig in het geloof verder te gaan en God te bidden, dat Hij de „synodale” Kerken tot terugkeer moge brengen op de verkeerde weg, dien zij zijn ingeslagen.

Intussen moeten wij onze dwalende broeders en zusters, die nog onder het

synodale juk zijn achtergebleven, blijven toeroepen: Komt, gaat met ons en doet als wij!

's-H.

W. V.

..

Het antwoord van Ds H. Veltman

Nadat bovenstaand artikel geschreven was, ontvingen wij van Ds H. Veltman een afschrift van zijn brief aan de „synodalen” Kerkeraad van 's-Hertogenbosch.

Wij geven deze brief hier gaarne een plaats:

Zest, 28 April 1950.

Aan de Raad
van „de Gereformeerde Kerk” (Syn.),
te 's-Hertogenbosch.

Mijne Heren!

Uw brief van 25 April met bijlage kwam in mijn bezit. Daar ik vermoed, dat U op een of andere wijze nog een reactie daarop van mij verwacht, moge ik U bij deze doen weten:

1. dat ik op hetgeen in het rapport is te berde gebracht niet zal ingaan, hoewel daarin verschillende uitlatingen en voorstellingen van zaken voorkomen, waarover nog wel een en ander ware op te merken;

2. dat ik niet voornemens ben de leeruitspraak van 1946 (die naar haar inhoud zakelijk gelijk is aan die van 1942 inzake „het genadeverbond en het van het genadeverbond valse leer verkondigen — en dat wel hardnekkig;

4. dat ik constateer dat U mij tevens, wgens mijn verzet tegen zondige dazelfonderzoek”) te aanvaarden, daar ik

de waarheid Gods naar Zijn Woord inzake het genadeverbond duidelijk genoeg uitgedrukt vindt in de Drie Formulieren van Enigheid en ik trouw wens te blijven aan mijn belofte, gedaan bij de ondertekening der belijdenisgeschriften: dat ik alle dwalingen, die daartegen strijden, niet alleen verwerp, maar ook zal tegenstaan, wederleggen en helpen weren, dus ook die, welke eventueel door synodes consciëntie-bindend en -dwingend (zouden) worden opgelegd (cf. art. 32 N.G.B.);

3. dat ik constateer, dat U mij blijft beschuldigen van afwijking van de belijdenis der Gereformeerde Kerken inzake het genadeverbond, nu ik Uw nieuwe belijdenis van 1942/1946 niet aanvaard; en aangezien deze nieuwe belijdenis op Uw standpunt uitdrukking is van de waarheid Gods, blij ik dus (alweer op Uw standpunt) ten aanzien

den van vroegere synodes en mijn verwerping van Uw nieuwe belijdenisgeschrift, blijft beschuldigen van het bedrijven van openbare scheurmaking;

5. dat U mij derhalve nog altijd schuldig acht aan het bedrijven van openbare grove zonden, die voor de kerk schandelijk zijn en die de bedrijver voor de wereld eerloos maken en in een ander gemeen lidmaat der kerk de afsnijding waardig zouden gerekend worden (art. 79, 80 der K.O.);

6. dat ik ook deze Uw brief met de daarbij gevoegde stukken heb uitgebreid voor het aangezicht des HEEREN (2 Kon. 19: 14). Hij is een rechtvaardig Rechter en Hij oordeelt tussen U en mij;

7. dat ik afschrift van deze brief zend aan de Raad van de Gereformeerde Kerk van 's-Hertogenbosch; en tevens hem zal doen opnemen in de pers.

w.g. H. Veltman.

's-H.

W.V.